

Češnjevec

Sinonimi: /

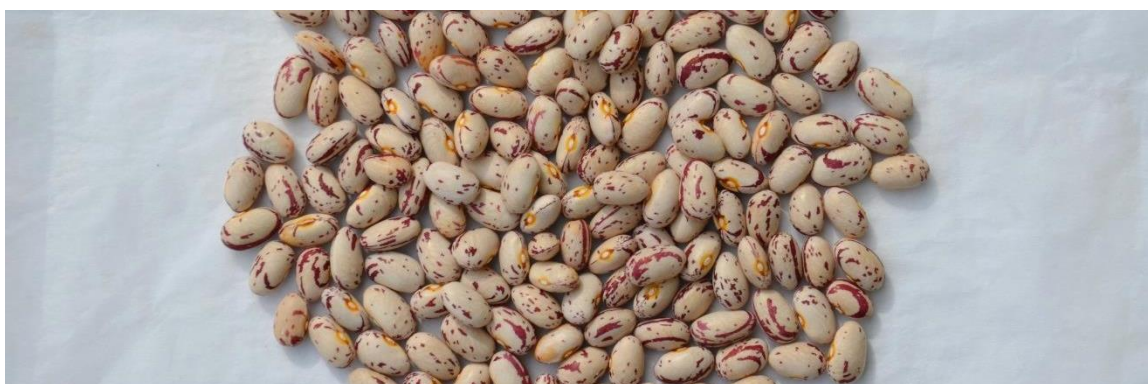
Sorta je nastala z odbiro posameznih rastlin iz avtohtone domače populacije Prepeličarja. O slednji, ki naj bi jo imenovali tudi nizki koks in prajzovka, piše že Viljem Rohrman v II. delu knjige Poljedelstvo, slovenskim gospodarjem v poduk (1902). V Severjevih katalogih v obdobju med leti 1933 in 1938 je populacija poimenovana Koks ali prepeličar, v katalogu za srbsko tržišče iz leta 1941 pa je poimenovana Trešnjevec ili koks (katalogi Sever & komp 1933, 1934, 1938 in 1941). Populacija je v katalogih uvrščena k nizkim fižolom za zrnje, seme pa opisano kot kratko, belo temeljno z rdečimi črtami. V knjigi naš fižol Janeza Zaplotnika (1952) je v poglavju Nizke ali pritlične sorte navedeno: *»Prepeličarja imenujejo tudi nizki koks, koksar, purjek, purešček, purešnica, ponekod pa tudi češnjevec. Prepeličar ima sivkastobelo, rdeče pisano zrnje jajčasto podolgovate oblike. Cvete belo. Mlado stročje je zeleno, pozneje skoraj redno rdeče pisano in ravno... Prepeličar je v Sloveniji splošno razširjen... Glede rasti, dozorevanja, rodnosti in zlasti debelosti zrnja ni enoten...«.*

Sorta je bila v Jugoslovansko Sortno listo, v takratni Seznam domačih in udomačenih sort prvič vpisana leta 1989, vpisana je ostala tudi v Sortni listi Slovenije vendar je bila kasneje (ob vstopu Slovenije v EU) zato, ker ni imela opravljenega preverjanja RIN, iz Sortne liste izbrisana in nato, po uspešno opravljenem preverjanju RIN, ponovno vpisana leta 2008 najprej kot ohranjevalna in nato leta 2011 kot redno vpisana sorta.

Rastline so nizke in srednje do šibke rasti. Listi so srednje do svetlo zeleni, na otip grobi. Cvet je ima bela do nežno rožnata krila in svetlo rožnato jadro. Cveti zgodaj, dozoreva zgodaj. Strok je kratek, ploščat srednje širok do ozek, v tehnološki zrelosti srednje zelene barve in nitast. Ob prehodu v voščeno zrelost se na strokih pojavijo rdeče črte, ki z dozorevanjem zbledijo. V stroku so 3 do 4 semena. Seme je majhno, jajčasto podolgovato, široko okoli 9, dolgo okoli 13 in debelo okoli 7 mm, absolutna masa suhega semena je okoli 450 g. Suho seme je blede sivo bež z rdečimi črtami, v voščeni zrelosti je seme umazano belo s svetlo rdečimi prižami.

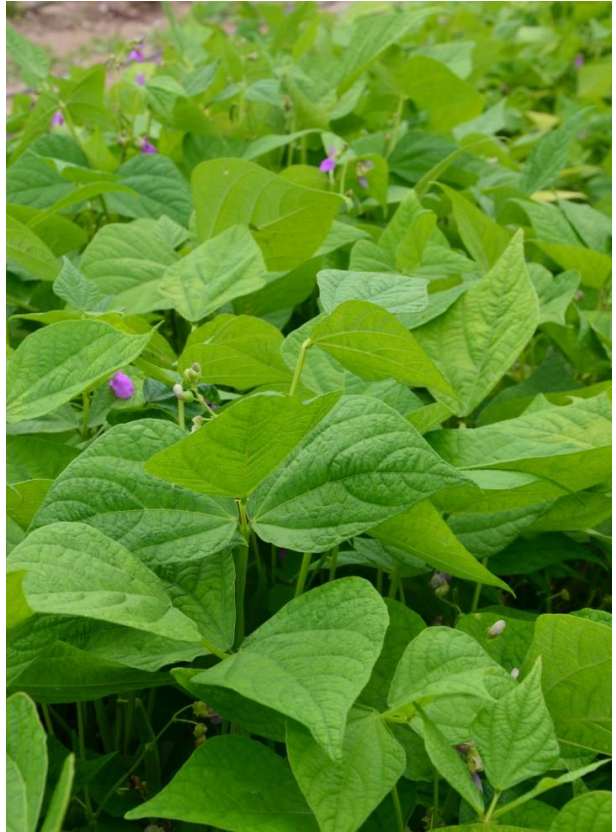
Rastline rade poležejo. Zelo so dovzetne za napad resarjev. Pridelki zrnja so srednje visoki. Ker je zgodnja, jo lahko sejemo do začetka junija in bo dozorela konec avgusta.

Sorta je primerna za uporabo svežega in suhega zrnja. Suho zrnje se kuha dobro in enakomerno, kožica je tanka do srednja, ob kuhanju nekoliko poka. Kuhano zrnje je všečnega videza, maslene strukture in srednje okusno.

Prepeličar tomačevski

Sinonimi: /

Sorta je bila v začetku 21. stoletja odbrana iz populacije, ki so jo vzdrževale kmetije na območju Tomačevega pri Ljubljani (kmetiji Srakar in Zajec). Po lastnostih ustreza opisu avtohtone domače populacije Modrega prepeličarja o kateri Janez Zakotnik (1952) v knjigi Naš fižol piše: »*Modri prepeličar ali rusovski fižol iz okraja Murska sobota se loči od navadnega prepeličarja po debelejšem, bolj okroglem in modropisanem zrnju...Tudi cvete vijoličasto. Stročje je zeleno, modro pisano, kratko do srednje dolgo, široko, ploščato, nitasto.*« V Sortno listo je bila sorta vpisana leta 2011 kot vrtničarska sorta.

Rastline so srednje visoke, bujne rasti. Listi so srednje zeleni. Cvet je vijoličen. Prvi cvetovi se pojavijo zgodaj, vendar nato cvetenje traja dalj časa (sorta pocvita), dozoreva srednje pozno. Večina strokov je 10 do 15 cm nad tlemi. Strok je kratek do srednje dolg, ploščat, srednje širok, v tehnološki zrelosti srednje zelene barve z vijoličnimi črtami in brez niti. V stroku so 4 semena. Seme je majhno do srednje veliko, jajčasto, široko okoli 9, dolgo okoli 12 in debelo okoli 7 mm, absolutna masa suhega semena je okoli 500 g. Suho seme je blede sivo bež z vijoličnimi črtami.

Sorta hitro poleže. Pridelki zrnja so srednje visoki do nizki. Rastline pocvitajo.

Sorta je primerna za uporabo mladega stročja, svežega in suhega zrnja. Suho zrnje se kuha dobro in enakomerno, kožica je srednja do debela, ob kuhanju nekoliko poka. Kuhano zrnje je po videzu manj všečno, zrnate strukture in manj okusno.

Ribnčan

Sinonimi: /

Sorta so v začetku 21. stoletja odbrali pri Semenarni LjubljanaPo lastnostih se nekoliko razlikuje od opisa avtohtone domače populacije Ribničana oz. Ribenčana, ki so jo v preteklosti opisali kot polvisoko z viticami in valjastim rdečerjavim semenom s temnimi lisami, saj so rastline brez vitic in seme brez temnejših lis. Tako je npr. Viljem Rohrman v II. delu knjige Poljedelstvo, slovenskim gospodarjem v poduk (1902) rdeči ribniški fižol izpostavil med pomembnejšimi sortami in navedel: » ... je rdeč in rižast. Ta fižol se po naših krajih močno prideluje in je posebno dober za kupčijo. Njegovo zrnje je valjastoin na koncih tumpasto. Ribniški fižol je dober za ilovnate in močne zemlje.«. Že veliko prej, leta 1860, je fižol podobnih lastnosti opisal Jožef Orel v časopisu Novice: »...in podolgasti rudeč fežol s črnimi čarami (na Kranjskem "hrovat" imenovan), tudi pritlikovec...«. V Severjevih katalogih v obdobju med leti 1934 in 1938 (katalogi Sever & komp. 1934 in 1938) je Bokini ali ribničan uvrščen k nizkim fižolom za zrnje, seme pa opisano kot kratko bledordeče in rjavo črtano. V knjigi Stročnice iz leta 1941 Vinko Sadar Ribničana opiše: »...je rdeč in rižast. Cvet ribničana ima rožnato-rumeno jadro, beli krili in rumeno ladjico. Zrnje je valjasto na koncih topo...«. Janez Zakotnik (1952) v knjigi Naš fižol piše: »Ribničan ima svetlordeče po dolgem temnordeče rižasto zrnje, valjaste nekoliko sploščene oblike...Pri ribničanu ločimo več odlik, ki se med seboj razlikujejo po rasti (izrazito nizke pa tudi močno vitičaste odlike), po obliki zrnja (kratko, valjasto zrnje in dolgo, bolj ploščato zrnje), po ranosti (rane in kasne olike), rodnost itd.«. Tudi Mihaela Černe v knjigi Stročnice (1997) piše: »...Ribničan je polvisok, ker razvije viti.«.

V poročilu Proučitev bioloških vrednosti raznih sort fižola iz leta 1966 Silva Avšič fižol Ribenčan opiše kot: bujen, vitičast, z zelenimi stroki in valjastim, rdeče rjavim in temneje pisanim semenom. V Sortno listo Slovenije je bila sorta Ribnčan, ki se predvsem po odsotnosti lis na zrnju razlikuje od nekoš razširjene sorte Ribničan oz. Ribenčan, vpisana leta 2018 kot vrtičkarska sorta.

Rastline so srednje do visoke, brez vitic. Listi so temno zeleni, cvet je bel na jadrnih rahlo rumenkast. Cveti srednje zgodaj, dozoreva zgodaj. Večina strokov je 10 do 15 cm nad tlemi. Strok je dolg, sploščen in srednje širok, v tehnološki zrelosti srednje zelene barve in nitast. V stroku je 5 do 6 semen. Seme je veliko, ledvičasto a zelo rahlo ukrivljeno, absolutna masa suhega semena je okoli 500 g. Suho seme je enobarvno rdečkasto rjavo.

Pridelki zrnja so srednje visoki. Ker je zgodna, le kakšen dan kasnejša od Češnjevca, jo lahko sejemo do začetka junija in bo dozorela v začetku septembra.

Sorta je primerna za uporabo svežega in suhega zrnja.

Topolovec

Sinonimi: /

Sorta je bila v začetku 21. stoletja odbrana iz populacije, ki so jo vzdrževali na Goriškem. Po lastnostih ustreza opisu avtohtone domače populacije Dolga zelenika o kateri Janez Zakotnik (1952) v knjigi Naš fižol piše: *»Zrnje dolge zelenike je sivozeleno do živahno rumenozelene barve ter ima ob popku bolj ali manj izrazito dvojno oko. Zrnje je valjasto, včasih nekoliko sploščeno. Cvete večinoma belo do bledorožnato, nekatera pa tudi bledovijoličasto. Stročje je dolgo, ozko, ravno, zeleno, pozneje rumenkasto in ima niti....Zrno jedobro dvakrat tako dolgo , kakor je debelo.«* Dolga zelenika je bila v Sortno listo Jugoslavije v takratni Seznam domačih in udomačenih sort kmetijskih rastlin prvič vpisana že ob sami vzpostavitvi le-te leta 1967 vendar je bila kasneje, iz Sortne liste izbrisana. V Sortno listo Slovenije je bila sorta Topolovec vpisana leta 2017 kot vrtičkarska sorta.

Rastline so srednje do visoke, brez vitic. Listi so temno zeleni. Cvet je rožnato bel. Cveti srednje do pozno, dozoreva zgodaj. Večina strokov je 10 do 15 cm nad tlemi. Strok je srednje dolg, ploščat, srednje širok do širok, v tehnološki zrelosti srednje zelene barve, nitast. V stroku je 4 do 5 semen. Seme je srednje veliko, valjasto, široko okoli 8, dolgo okoli 16 in debelo okoli 7 mm, absolutna masa suhega semena je med 500 in 600 g. Suho seme je svetlo rjave barve nekoliko zelenkasto ali rumenkasto.

Pridelki zrnja so visoki. Ker je zgodna, jo lahko sejemo do začetka junija in bo dozorela v začetku septembra. Primerna tudi za primorsko saj, ob dovolj zgodni setvi, dozori preden nastopi poletna suša.

Sorta je primerna za uporabo svežega in suhega zrnja. Suho zrnje se kuha dobro in enakomerno, kožica je srednja do tanka, ob kuhanju poka. Kuhano zrnje je po videzu všečno, maslene do mokaste strukture in okusno.

Zorin

Sinonimi: /

Sorto je požlahtnila Silva Avšič pri Kmetijskem inštitut Slovenije. Sorta Zorin je bila v Sortno listo Jugoslavije, v takratni Seznam novih sort kmetijskih rastlin vpisana leta 1986 vendar je bila kasneje (ob vstopu Slovenije v EU) zato, ker ni imela opravljenega preverjanja RIN, iz Sortne liste Slovenije izbrisana in nato, po uspešno opravljenem preverjanju RIN, ponovno vpisana leta 2008 najprej kot ohranjevalna in nato leta 2011 kot vrtničarska sorta.

Rastline so srednje visoke, srednje močne rasti. Listi so srednje zeleni. Cvetno jadro je rožnato belo, cvetna krila so bela. Cveti pozno, dozoreva pozno. Večina strokov je 10 do 15 cm nad tlemi. Strok je srednje dolg, raven, v tehnološki zrelosti srednje zelene barve in nitast. Ob prehodu v voščeno zrelost se strok postane rumenkast. V stroku je 3 do 5 semen. Seme je srednje veliko, ledvičasto a le rahlo ukrivljeno, absolutna masa suhega semena je okoli 500 g. Suho seme je rdeče z bež lisami.

Pridelki zrnja so srednje visoki. Ker je pozna, jo je potrebno sejati najkasneje v začetku maja. V času cvetenja je zelo občutljiva za visoke temperature.

Sorta je primerna za uporabo svežega in suhega zrnja.

